

Гнус означає сукупність кровосисних двокрилих: комарів, мошок, мокреців, ґедзів, які нападають на людину в природі, на територіях населених пунктів та в приміщеннях. Розвиток і масове розмноження гнусу пов'язане з водою, стоячою і проточною, із заболоченими місцями і з високим рівнем ґрунтових вод. Найбільш інтенсивно гнус нападає у порівняно теплу, тиху (без вітру) погоду. Деякі види комарів та мокреців, мошки, ґедзі нападають вдень. Всі інші — у передвечірні сутінки, або вночі. Впродовж сезону спостерігається зміна переважаючих груп і видів кровососів. Першими починають нападати мокреці, потім до них приєднуються комарі, а потім ґедзі; до середини літа мокреці зникають, але збільшується чисельність комарів видів Culex і Anopheles, а масові види ґедзів поступово змінюють одне одного. Вони є надоїдливими кровососами, які не тільки знижують працездатність і порушують нормальний відпочинок, а й викликають функціональні зміни нервової системи (дратівливість, безсоння), шкірні алергічні реакції. Слина кровососів, що потрапляє в шкіру при укусі, отруйна, викликає в місці уколу свербіння, часто — запалення і набряки. Але крім цього найважливішим є те, що представники гнусу є механічними і специфічними переносниками збудників ряду хвороб людини.

Комарі являються переносниками малярії, про яку вже всі давно забули, адже вона ліквідована на території України ще у середині минулого століття. Але за даними ВООЗ більш ніж 2 млр. людей планети (це близько третини жителів Землі) живуть в умовах

ризику зараження малярією. В умовах теперішньої міграції населення – це дуже актуальна проблема. Кожного року нею хворіють близько 500 тис. чоловік. І винний у тому маленький комар, який насмоктавшись крові може заразити до 3-х людей за добу, і його зовсім знищити неможливо. Малярію переносять тільки комарі роду Anopheles, їх легко розпізнати за посадкою: сидить він під кутом до поверхні, черевце ніби підняте до гори, тіло прямолінійне, задні ноги зазвичай вільні. Виплоджуються вони в мілководних, добре прогрітих водоймах. Здобич знаходять по запаху, для цього можуть летіти на відстань 3–5 км. від водойми. Кров п'є тільки самка (вона їй потрібна для дозрівання яєць). Самець живиться нектаром та соком рослин, і потрібен самиці тільки для запліднення. Активні вранці зразу після сходу сонця та ввечері перед заходом сонця. На території Черкаської області за останні п'ять років було зареєстровано 4 випадки завізної малярії : 2 випадки у Кам'янському районі, 1 – Золотоніському районі та в 1 – Чорнобаївському районі.

Комарі, як малярійні (Anopheles) так і немалярійні (Aedes, Culex) є переносниками ще одного захворювання, яке реєструється і на Черкащині – дирофіляріозу – це інвазійне захворювання. На відміну від завізної малярії, дирофіляріоз здебільшого місцевий, з кожним роком все більше людей, котрі не від'їзджали в інші місця хворіють цією хворобою. Комарі переносять личинок дирофілярій – мікрофілярій, які при потраплянні в організм людини розвиваються під шкірою. Виникає припухлість – бугорок, який може незначно переміщуватися, там і знаходиться ниткоподібна нематода – Dirofilariarepens, яку потім видаляють хірургічним шляхом. В Черкаській області у 2017 році вже зареєстровано 3 випадки, всі виявлені у лікувальних закладах області. Захворюваність реєструвалась у мм. Черкаси, Умань, Уманському районі. Крім цих захворювань комарі є переносниками японського (комариного) енцефаліту та гарячок.

